

6. ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій (ISO/IEC 17025:2017, IDT).
7. ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2015, IDT).

МИКУЛАНИНЕЦЬ А-М. О.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ПІДРУЧНИК ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ОСВІТНІ ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ

Тип освітнього результату, затребуваного сучасним суспільством, націлений на формування компетенцій - цілісної системи універсальних знань, умінь і навичок, а також досвіду самостійної діяльності та особистої відповідальності учнів, що зафіксовано в Концепції Нової української школи. Особливо важливо організувати процес формування освітніх компетенцій в молодшому шкільному віці, коли закладаються основи успішної навчальної діяльності. Предметні освітні компетенції характеризують рівень розвитку особистості учня, пов'язаний з якісним освоєнням змісту освіти з предмету, що визначається вимогами і нормами до підготовки випускника початкової школи. Предметні освітні компетенції відображені в підручнику, який забезпечує наочну підтримку освітнього процесу, а отже, виступає одним із засобів формування предметних освітніх компетенцій молодшого школяра.

Різні аспекти проблеми формування предметних освітніх компетенцій та роботи з підручником представлені в роботах З. Беркити, В. Безпалько, Н.Буринської, Д. Зуєва, Я. Кодлюк, Т. Лукіної, Н. Менчинської, О. Савченко, Г. Селевко, Н. Хребтова, В. Чепелевої, Н. Яценюк та інших.

Підручник як вид навчальної літератури репрезентує знання і види діяльності з конкретного навчального предмета відповідно до державних стандартів освіти та вимог навчальної програми з урахуванням особливостей цього предмета (його домінуючої функції), типу школи, вікових особливостей учнів і будується на засадах домінуючої концепції навчання [2, с. 12]. Основне призначення підручника вчені вбачають не лише в тому, щоб забезпечити учнів усією необхідною навчальною інформацією. На сучасному етапі розвитку національної системи освіти актуалізується проблема залучення школярів до самостійного оволодіння знаннями, формування пізнавальних інтересів, забезпечення умов для самоперевірки результатів засвоєння навчального матеріалу. У змісті навчальної книги учень має знаходити орієнтири для подальшої роботи відповідно до своїх пізнавальних можливостей і потреб. Робота з підручником у початковій школі є одним із словесних методів навчання, який пов'язаний із оволодінням новими знаннями, уміннями і навичками. У ньому чітко простежуються два аспекти – організація засвоєння навчального матеріалу («зовнішні компоненти методу») та формування вміння працювати з навчальною книгою (його «внутрішні компоненти»).

Розвивальна функція підручника полягає у тому, що він не тільки озброює учнів знаннями, а і сприяє розвитку психічних процесів, загальнонавчальних умінь і навичок та творчих здібностей. Обов'язковою ознакою якісного підручника є наявність засобів для формування загальнонавчальних умінь і навичок: організованості – вміння планувати свою діяльність та користуватися підручником і іншими видами друкованих джерел; вміння працювати з книгою – засвоєння знань про особливості побудови навчальної книги, формування вміння працювати з кожним зі структурних компонентів підручника; міркувати – уміння пов'язувати між собою знання, розв'язувати мислительні задачі; загальнонавчальних умінь та навичок (уміння слухати, відповідати, запитувати міркувати); загальнопізнавальних умінь: аналізу – учні мають усвідомити, що аналізувати предмети можна за різними ознаками, а серед виділених ознак є головні, тобто ті, що завжди притаманні об'єкту, і другорядні, які в одних випадках характерні для нього, а в інших – ні. Тому в системі навчальних завдань підручника доцільно передбачити вправи на виділення головного, визначення головної думки твору та ін.; порівняння – вміння виділяти ознаки та відшукувати серед них спільні і відмінні і на основі цього узагальнювати, підводити під поняття; узагальнення – знаходження спільного у предметах та явищах; контрольно-оцінні уміння (уміння орієнтуватися на зразок, оцінювати власні дії та дії інших) [1].

Виховна функція полягає у відображенні у підручнику досвіду емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності, вихованні загальнолюдських та національних цінностей. Тобто у структурі підручника слід передбачити спеціальні тексти, що інформують ті чи інші цінності, систему завдань, які дозволять висловити своє ставлення до того, що відбувається.

Мотиваційна функція підручника полягає у формуванні в молодших школярів позитивних мотивів до навчання, пізнавальних потреб і забезпечується через емоційність змісту навчального матеріалу та його організацію. Зміст початкової освіти повинен бути цікавим, викликати позитивні емоції і задовольняти допитливість. Він повинен містити цікаві тексти, додаткову інформацію, завдання на застосування індивідуальних та групових форм організації початкової діяльності, цікаві ілюстрації, засоби заохочення, а також мати цікавий дизайн, якісне поліграфічне оформлення.

Успішна робота з підручником у початковій школі стане вирішення складних педагогічних завдань, які полягають у забезпеченні соціально-педагогічних вимог до рівня сформованості предметних освітніх компетенцій молодшого школяра, створення системи навчання молодших школярів, яка відбиває особистісну значимість освоюваного предметного змісту матеріалу [2], реалізації принципу доцільності формування в молодшому шкільному віці предметних освітніх компетенцій з опорою на педагогічний потенціал підручника для успішної навчальної діяльності, активізацію цілеспрямованого формування предметних освітніх компетенцій молодших школярів на основі освоєння підручника, створенні функціонального потенціалу підручника для освітньої практики школи, забезпечення педагогічних умов формування змістовних і організаційних предметних освітніх компетенцій молодшого школяра.

Список використаних джерел

1. Кодлюк Я.П. Підручник для початкової школи: теорія і практика / Я. П. Кодлюк. – Т.: Підручники і посібники, 2004. – 288 с
2. Янченко О. Формування в молодших школярів уміння працювати з позатекстовими компонентами підручника / О. Янченко // Початкова школа. – 2005. – №7. – С. 10–14.

МИСЬКІВ В. М.,
НОС Л.С.,

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В умовах реформування початкової освіти вища педагогічна школа має знайти ефективні підходи щодо якісної підготовки майбутніх вчителів. Пріоритетним у цьому процесі є використання інтерактивних технологій, які сприяють формуванню загальних і професійних компетенцій.

Слово «інтерактив» походить від англійського слова «inter» – взаємний і «act» – діяти. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен здобувач освіти відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [1, с. 9].

За умов інтерактивного навчання освітній процес уможлиблює постійну, активну, позитивну взаємодію всіх здобувачів освіти. Відбувається колективна, групова, індивідуальна навчальна діяльність. Той, хто навчає і той, хто вчиться є рівноправними суб'єктами навчання. В результаті організації навчальної діяльності за таких умов в аудиторії створюється атмосфера взаємодії та співробітництва. Організація інтерактивного навчання передбачає використання дидактичних і рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, створення проблемної ситуації.

Аналіз науково-методичних джерел уможлиблює виокремлення основних принципів інтерактивного навчання:

- принцип активності: для досягнення поставлених цілей кожен студент має брати активну участь у процесі навчання та активно взаємодіяти з іншими;
- принцип відкритого зворотнього зв'язку: кожен учасник має висловити свою думку, ідею чи заперечення щодо поставлених завдань;
- принцип експериментування: активний пошук студентами нових ідей та шляхів вирішення поставлених завдань;
- принцип довіри в спілкуванні: спеціальна організація групового простору в ході проведення занять;
- принцип рівності позицій: викладач не нав'язує свою думку студентам, а діє разом з ними.

Не можемо не погодитись з висновками багатьох науковців, що інтерактивні технології сприяють інтенсифікації та оптимізації освітнього процесу. Вони допомагають студентам аналізувати інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й тому зробити засвоєння знань більш доступним; навчитись

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>